

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

УДК 340.12

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-6-10

Зеленко Інна Павлівна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін та державного управління

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

zelenko0212@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0226-7481

ЗНАЧЕННЯ ПРЕЮДИЦІЇ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті висвітлено, що преюдиції відносять до нетипових правових приписів, тому їх роль полягає у оптимізації юридичної практики, необхідності підвищення рівня правового регулювання, забезпечення надійності поєднання норм права між собою. Продemonстровано, що преюдицію розглядають у якості правозастосовчого акта, що є судовим рішенням, тому вона виконує функції, притаманні правозастосовчим актам: є юридичним засобом впливу на суспільні відносини; виступає як юридичний факт; є засобом конкретизації норм права; реально проявляється владність, примусовість права; втілюється індивідуалізований вплив компетентних органів на хід правового регулювання. Зазначається, що преюдиція є засобом судової аргументації, призначення якого полягає у встановленні порядку прийняття процесуальних рішень. Розкрито, що основними цілями преюдиції є уникнення протиріч у діяльності судових органів та забезпечення кваліфікованого розгляду питання компетентним органом. Розглянуто, що преюдиція відіграє важливу роль у підвищенні відповідальності суддів, тому що вона сприяє винесенню законних і обґрунтованих рішень, що стосуються не тільки прав та інтересів сторін конкретного провадження, яке залежить від фактів, що встановлені в цьому рішенні, а й впливає на дотримання прав та інтересів інших осіб. З'ясовано, що важливими елементами преюдиційності судових рішень є її об'єктивні та суб'єктивні межі дії. Визначено, що при об'єктивні межі преюдиції окреслюють коло фактів, що установлені відповідним процесуальним актом і у зв'язку з цим не підлягають доказуванню. Висвітлено, що суб'єктивні межі преюдиції визначають коло осіб, на яких вона поширюється. Продemonстровано, що дискусійним та таким, що має значення для практики у контексті застосування преюдицій є питання протиріччя, яке може виникнути між двома процесуальними принципами: принципом обов'язковості судових рішень і принципом оцінювання доказів, що передбачає внутрішнє переконання судді.

Ключові слова: преюдиції, нетипові правові приписи, правозастосовчі акти, принцип обов'язковості судових рішень, принцип оцінювання доказів.

Zelenko I. THE SIGNIFICANCE OF PRECONDITIONS IN THE MECHANISM OF LEGAL REGULATION

The article highlights that precedents are classified as atypical legal provisions, therefore their role is to optimize legal practice, the need to increase the level of legal regulation, and ensure the reliability of combining legal norms with each other. It is demonstrated that precedent is considered as a law enforcement act, which is a judicial decision, therefore it performs the functions inherent in law enforcement acts: it is a legal means of influencing social relations; acts as a legal fact; is a means of specifying legal norms; the power and coercion of law are actually manifested; the individualized influence of competent authorities on the course of legal regulation is embodied. It is noted that the prejudgment is a means of judicial argumentation, the purpose of which is to establish the procedure for making procedural decisions. It is revealed that the main goals of the prejudgment are to avoid contradictions in the activities of judicial bodies and to ensure qualified consideration of the issue by the competent authority. It is considered that the prejudgment plays an important role in increasing the responsibility of judges, because it contributes to the adoption of lawful and justified decisions that concern not only the rights and interests of the parties to a particular proceeding, which depends on the facts established in this decision, but also affects the observance of the rights and interests of other persons. It has been found that important elements of the prejudiciality of judicial decisions are its objective and subjective limits of action. It has been determined that the objective limits of prejudice outline the range of facts that are established by the relevant procedural act and in this regard are not subject to proof. It has been highlighted that the subjective limits of prejudice determine the range of persons to whom it applies. It has been demonstrated that the issue of a contradiction that may arise between two procedural principles in the context of the application of prejudices is debatable and important for practice in the context of the application of prejudices.

Keywords: prejudices, atypical legal provisions, law enforcement acts, the principle of binding judicial decisions, the principle of evidence assessment.

Постановка проблеми. Здійснення правосуддя незалежним судом є одним із вимог дотримання прав і свобод людини і громадянина, що обумовлено ефективністю діяльності судів. Ефективність роботи судів потребує підвищення дієвості законодавства, оптимізації процесуальних норм, що досягається через розробку механізмів для кращого застосування законів та створення нових рекомендацій для їх удосконалення. Тому питання, пов'язані зі здійсненням правосуддя, підвищенням результативності процесуальних положень, ефективності діяльності судів завжди є важливим для наукових розвідок завдяки

яким створюються науково-аргументовані рекомендації щодо удосконалення чинного законодавства, і створення механізму, який сприятиме дієвості практики його застосування. Виходячи з того, що преюдиція є одним із інститутів, який забезпечує стабільність і авторитетність рішень судів, необхідність її дослідження не викликає заперечень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Застосування преюдицій висвітлювали у своїх наукових працях такі правники як Д.С. Бабич, О.І. Бережний, М.М. Гудима, О.В. Зіменко, В.Кравчук, Р.Д. Ляшенко, К.Ю. Молодіко, О.М. Мамонтова, В.В. Масюк, О.В. Пунько, Д.В. Шилін та інші. Загальнотеоретичну характеристику преюдиції надає Р. Д. Ляшенко у своїй статті «Загальна характеристика та властивості преюдиції як засобу судової аргументації» [1]. М.М. Гудима у статті «Преюдиційність судових актів як інститут цивільного процесуального права» аналізує проблеми теорії й практики застосування преюдицій у цивільному процесуальному праві [2]. А. Барікова висвітлює мотиваційне обґрунтування та функціональний вимір застосування належних преюдиційних категорій для справедливого і неупередженого розгляду та вирішення спорів у адміністративному судочинстві у статті «Преюдиція в межах адміністративного судочинства» [3]. Д. С. Бабич розглядає сутність та призначення преюдиціальних фактів у практиці правозастосування у статті «До питання сутності та меж застосування преюдиціальних фактів у процесі доказування в кримінальному провадженні» [4]. Водночас використання у судочинстві преюдицій викликає необхідність подальшого вивчення правового явища з метою вдосконалення його застосування.

Мета статті – розглянути місце преюдицій в механізмі правового регулювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Постійне вдосконалення національного законодавства пов'язано з необхідністю ефективного застосування норм права. Важливу роль у цьому процесі відіграють преюдиції.

Деякі науковці відносять преюдиції до нетипових правових приписів. Виходячи з цього, їх роль полягає у оптимізації юридичної практики, необхідності підвищення рівня правового регулювання, забезпечення надійності поєднання норм права між собою [5, с. 20].

Преюдицію також розглядають у якості правозастосовчого акта, що є судовим рішенням. Отже, виконує такі функції, притаманні правозастосовчим актам: є юридичним засобом впливу на суспільні відносини; виступає як юридичний факт; є засобом конкретизації норм права; реально проявляється владність, примусовість права; втілюється індивідуалізований вплив компетентних органів на хід правового регулювання [6, с. 36].

Р.Д. Ляшенко зазначає, що преюдиція є засобом судової аргументації, призначення якого полягає у встановленні порядку прийняття процесуальних рішень. Тобто застосування преюдицій на практиці передбачає: забезпечення загальнообов'язковості рішень правозастосовних органів; збереження соціальної цінності актів застосування права; дотримання авторитету органів судової влади та їх рішень; прискорення процесу доказування у юридичних справах; усунення можливості винесення суперечливих правозастосовних рішень. Вона не дозволяє вдруге заявляти ті ж позовні вимоги, щодо яких суд уже виносив рішення. Цим самим преюдиція забезпечує оптимізацію судового процесу, у тому числі економію сил і часу суду у розгляді й вирішенні справ та авторитет актів судової влади [1, с. 24].

К.Ю. Молодіко вважає, що основними цілями преюдиції є уникнення протиріч у діяльності судових органів та забезпечення кваліфікованого розгляду питання компетентним органом. Зокрема, призначення преюдиції перебуває у сфері чіткості та визначеності в реалізації рішень, що набули законної сили, вона забезпечує неспростовність, виключність та виконуваність рішення [7, с. 38].

На думку Д.В. Шилина, важливу роль відіграє преюдиція у підвищенні відповідальності суддів, тому що вона сприяє винесенню законних і обґрунтованих рішень, що стосуються не тільки прав та інтересів сторін конкретного провадження, яке залежить від фактів, що встановлені в цьому рішенні, а в подальшому вони можуть вплинути на дотримання прав та інтересів інших осіб [8, с. 160].

Як зазначалось, основними цілями преюдиції є уникнення протиріч у діяльності судових органів та забезпечення кваліфікованого розгляду питання компетентним органом. Зокрема, призначення преюдиції перебуває у сфері чіткості та визначеності в реалізації рішень, що набули законної сили, вона забезпечує неспростовність, виключність та виконуваність рішення [7, с. 38].

Важливими елементами преюдиційності судових рішень є її об'єктивні та суб'єктивні межі дії.

Об'єктивні межі преюдиції окреслюють коло фактів, що установлені відповідним процесуальним актом і у зв'язку з цим не підлягають доказуванню. Так, з ч. 5 ст. 82 ЦПК України від 18.03.2004 № 1618-IV визначає, що обставини, встановлені стосовно певної особи рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи [9]. Отже, не підлягають доказуванню вже доведені факти.

Згідно з ч. 6 ст. 82 ЦПК «вирок суду в кримінальному провадженні, ухвала про закриття кримінального провадження і звільнення особи від кримінальної відповідальності або постанова суду у справі про адміністративне правопорушення, які набрали законної сили, є обов'язковими для суду, що розглядає справу про правові наслідки дій чи бездіяльності особи, стосовно якої ухвалений вирок, ухвала або постанова суду, лише в питанні, чи мали місце ці дії (бездіяльність) та чи вчинені вони цією особою» [9].

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» від 20.09.2019 № 132-IX, зменшив коло підстав, що звільняють від доказування [10]. Обставини, встановлені виправдувальним вироком суду у кримінальному провадженні, ухвалою про закриття кримінального провадження і звільнення особи від кримінальної відповідальності, підлягають доказуванню в загальному порядку при розгляді справи господарським судом. Натомість, обов'язковими для господарського суду, що розглядає справу про правові наслідки дій чи бездіяльності особи в питанні, чи мали місце ці дії (бездіяльність) та чи вчинені вони цією особою, є лише обвинувальний вирок та постанова, якою особу було притягнуто до адміністративної відповідальності [11]. Вважається, що такі зміни можуть суттєво ускладнити захист прав та інтересів в господарському судочинстві. За наявності судового рішення у кримінальному провадженні, яким, наприклад, встановлено невинуватість чи відсутність в діянні складу злочину, особі доведеться доводити відповідну обставину в загальному порядку [12].

У кримінальному процесі, пануючою є думка, що преюдиціальними фактами є обставини, що вже були встановлені на основі доказів у попередньому провадженні, наприклад: подія кримінального правопорушення раніше була доведена оглядом місця події, показаннями свідків, потерпілих і так далі [4, с. 584]. Ці докази вже пройшли процесуальний порядок доказування: збирання, перевірку й оцінку. Висновки, зроблені на їхній основі, ввійшли до змісту вироку (рішення) і стали преюдиціально встановленими фактами [13, с. 15].

Суб'єктивні межі преюдиції визначають коло осіб, на яких вона поширюється. Суб'єктивними межами застосування преюдиції є те, що у двох справах беруть участь однієї й ті ж самі особи, чи їх правонаступники, чи хоча б одна особа, щодо якої встановлені ці обставини [2, с. 55]. Відповідно до ч. 4 ст. 82 ЦПК «обставини, встановлені рішенням суду у господарській, цивільній або адміністративній справі, що набрало законної сили, не доказуються при розгляді іншої справи, у якій беруть участь ті самі особи або особа, щодо якої встановлено ці обставини, якщо інше не встановлено законом» [9].

На сьогодні дискусійним та таким, що має значення для практики у контексті застосування преюдицій, є питання протиріччя, яке може виникнути між двома процесуальними принципами: принципом обов'язковості судових рішень (ст. 21 КПК України, ст. 18 ЦПК України, ст. 18 ГПК України, ст. 14 КАС України) і принципом оцінювання доказів, що передбачає внутрішнє переконання судді (ст. 94 КПК України, ст. 89 ЦПК України, ст. 86 ГПК України, ст. 90 КАС України) [14; 9; 15; 16].

Так, обов'язковість судового рішення проголошено Конституцією України (п. 9 ч. 2 ст. 129) [17] однією з основних засад судочинства, а правовий зміст цієї засади, яка має міжгалузевий характер, визначений у ст. 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [18].

В свою чергу суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення [14]. Таку ж норму ми можемо спостерігати й в ЦПК України: «Суд оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному, об'єктивному та безпосередньому дослідженні наявних у справі доказів» [9].

Звертаємо увагу, що у науці склалися декілька підходів на зазначену проблему.

Перша група науковців вважає, що преюдиція не повинна обмежувати вільну, за внутрішнім переконанням, оцінку доказів та їх процесуальних джерел, тому, якщо у суду виникають сумніви у достовірності преюдиціально встановлених фактів, він вправі їх заново досліджувати і виносити вирок за своїм переконанням [4, с. 586].

Друга група правників переконані, що преюдиція є незаперечною та преюдиціальні факти також не можна піддавати будь-яким сумнівам, тому що інакше правозастосовні акти судової влади не будуть мати юридичної сили.

Третя група дослідників має погляд, що преюдиціальні судові рішення повинні застосовуватися з урахуванням принципу свободи оцінювання доказів судом, що випливає з конституційних принципів незалежності суддів і самостійності судової влади. Адже, вирок першого суду для другого є не актом, який має силу закону, а офіційним документом, що посвідчує певні факти, які приймаються судом як істинні без подальших доказів тільки в тому випадку, коли вони представляються безспірними і такими, що не викликають сумнівів у своїй істинності. За сумнівів у факті, встановленому вирокі суду, який набув законної сили, суд зобов'язаний його дослідити по суті. Саме в такому випадку буде забезпечено баланс між такими конституційно закріпленими цінностями як загальнообов'язковість і несуперечливість судових рішень, з однієї сторони, і незалежність суду та змагальність кримінального провадження – з іншої [19, с. 173-175].

Отже, головними завданнями преюдиції у механізмі правового регулювання є вдосконалення здійснення правосуддя та підвищення рівня правової культури суддів. Значущим засобом захисту прав і законних інтересів сторін у процесі є дотримання при використанні преюдиції об'єктивних та суб'єктивних меж її дії. Знаходження балансу між принципом обов'язковості судових рішень та принципом оцінювання доказів, що передбачає внутрішнє переконання судді має важливе значення при застосуванні преюдицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ляшенко Р.Д. Загальна характеристика та властивості преюдиції як засобу судової аргументації. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 3. С. 22-24.
2. Гудима М. М., Рудько Д.І. Преюдиційність судових актів як інститут цивільного процесуального права. *Право і суспільство*. 2017. № 5. Частина 2. С. 52-56.
3. Барікова А. Преюдиція в межах адміністративного судочинства. *Слово національної школи суддів України*. 2020. № 3 (32). С. 75-83.
4. Бабич Д.С. До питання сутності та меж застосування преюдиціальних фактів у процесі доказування в кримінальному провадженні. *Молодий вчений. Юридичні науки*. 2018. № 5(57). С. 583-588.
5. Зіменко О.В. Теоретико-правовий аспект співвідношення преюдиції та презумпції у механізмі правового регулювання *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3. С. 19-23.
6. Пунько О.В. Функції правозастосовних актів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. 2015. Випуск 31. Том 1. С. 34-36.
7. Молодіко К.Ю. Використання преюдиції та преюдиційності для захисту прав та законних інтересів учасників цивільних правовідносин. *Приватне право і підприємництво*. 2012. № 13. С. 37-43.
8. Шилін Д.В. Загальні питання використання преюдиції в кримінальному провадженні. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 4 (88). С. 157-165.
9. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення 23.10.2025).
10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні: Закон України від 20.09.2019 № 132-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#Text> (дата звернення 23.10.2025).
11. Росінець С. Обставини, які не підлягають доказуванню в господарському процесі. URL: <https://surl.li/ydlxot> (дата звернення: 24.10.25).
12. Гусак А., Овод А. Про нові стандарти доказування та правила подання доказів у господарських судах. URL: <http://surl.li/xyddut> (дата звернення: 24.10.2025).
13. Бережний О.І. Значення обставин встановлених у вирокі та ухвалі суду про закриття кримінального провадження при вирішенні інших кримінальних проваджень. *Журнал східноєвропейського права*. № 33. 2016. С. 11-20.
14. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 23.10.2025).
15. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення 23.10.2025).
16. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 23.10.2025).
17. Конституція України: Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 23.10.2025).
18. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення 23.10.2025).
19. Проданік І. В. Процесуально-правові засади провадження у справах про взаємопов'язані злочини: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Ірпінь, 2017. 230 с.

REFERENCES:

1. Liashenko, R.D. (2012). Zahalna kharakterystyka ta vlastyvoli preiudytsii yak zasobu sudovoi arhumentatsii. [General characteristics and properties of prejudice as a means of judicial argumentation]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. №3. 22-24. [in Ukrainian].
2. Hudym, M.M., Rudko, D.I. (2017). Preiudytsiinist sudovykh aktiv yak instytut tsyvilnoho protsesualnoho prava. [Prejudiciality of judicial acts as an institution of civil procedural law]. *Pravo i suspilstvo*. № 5. Chastyina 2. 52-56. [in Ukrainian].
3. Barikova, A. (2020). Preiudytsiia v mezhakh administratyvnoho sudochynstva. [Prejudice within administrative proceedings]. *Slovo natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy*. № 3 (32). 75-83. [in Ukrainian].
4. Babych, D.S. (2018). Do pytannia sutnosti ta mezh zastosuvannia preiudytsialnykh faktiv u protsesi dokazuvannia v kryminalnomu provadzhenni. [On the issue of the essence and limits of the application of prejudicial facts in the process of proving in criminal proceedings]. *Molodyi vchenyi. Yurydychni nauky*. № 5(57). 583-588. [in Ukrainian].
5. Zimenko, O.V. (2013). Teoretyko-pravovyi aspekt spivvidnoshennia preiudytsii ta prezumptsii u mekhanizmi pravovoho rehuliuвання. [Theoretical and legal aspect of the relationship between prejudice and presumption in the mechanism of legal regulation]. *Porivnialno-analitychne pravo*. №3. 19-23. [in Ukrainian].
6. Punko, O.V. (2015). Funktsii pravozastosovnykh aktiv. [Functions of law enforcement acts]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii PRAVO*. Vypusk 31. Tom 1. 34-36. [in Ukrainian].
7. Molodyko, K.Iu. (2012). Vykorystannia preiudytsii ta preiudytsiinosti dlia zakhystu prav ta zakonnykh interesiv uchasnykiv tsyvilnykh pravovidnosyn. [The use of prejudice and prejudiciality to protect the rights and

legitimate interests of participants in civil legal relations]. *Pryvatne pravo i pidpriemnytstvo*. № 13. 37-43. [in Ukrainian].

8. Shylin, D.V. (2019). Zahalni pytannia vykorystannia preiudytsii v kryminalnomu provadzhenni. [General issues of the use of prejudice in criminal proceedings]. *Visnyk LDUVS im. E. O. Didorenka*. Vyp. 4 (88). 157-165. [in Ukrainian].

9. Tsyvilnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (2004, March 18). [Civil Procedure Code of Ukraine]. *Kodeks Ukrainy №1618-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> [in Ukrainian].

10. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti v Ukraini. (2019, September 20). [On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding the stimulation of investment activity in Ukraine]. *Zakon Ukrainy №132-IX*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132-20#Text> [in Ukrainian].

11. Rosinets, S. (2020). Obstavyny, yaki ne pidlihaiut dokazuvanniu v hospodarskomu protsesi. [Circumstances that cannot be proven in a commercial process]. Retrieved from: <https://surl.li/ydlxot> [in Ukrainian].

12. Husak, A., Ovod, A. (2019). Pro novi standarty dokazuvannia ta pravyla podannia dokaziv u hospodarskykh sudakh. [On new standards of evidence and rules for presenting evidence in commercial courts]. Retrieved from: <http://surl.li/xyddut> [in Ukrainian].

13. Bereznyi, O.I. (2016). Znachennia obstavyn vstanovlenykh u vyroku ta ukhvali sudu pro zakryttia kryminalnoho provadzhennia pry vyrishenni inshykh kryminalnykh provadzen. [The significance of the circumstances established in the verdict and court ruling on the closure of criminal proceedings in resolving other criminal proceedings]. *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. №33. 11-20. [in Ukrainian].

14. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (2012, April 13). [Criminal Procedure Code of Ukraine]. *Kodeks Ukrainy №4651-VI*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

15. Hospodarskyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (1991, November 6). [Commercial Procedural Code of Ukraine]. *Kodeks Ukrainy № 1798-XII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> [in Ukrainian].

16. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy. (2005, July 6). [Code of Administrative Procedure of Ukraine]. *Kodeks Ukrainy №2747-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> [in Ukrainian].

17. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. *Zakon №254k/96-VR*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

18. Pro sudoustrii i status suddiv. (2016, June 2). [On the judicial system and the status of judges]. *Zakon Ukrainy №1402-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].

19. Prodanyk, I.V. (2017). Protseualno-pravovi zasady provadzhennia u spravakh pro vzaiemopov'iazani zlochyny. [Procedural and legal principles of proceedings in cases of interrelated crimes]. *Dys. kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09*. 230. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 12.11.2025

УДК 94 (477) «1990/1996»:351.74

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-10-16

Курас Дмитро Іванович,

кандидат історичних наук, доцент,
професор кафедри теорії, історії та філософії права ННПП
Національної академії внутрішніх справ
dmitkur@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6153-6330

Шкуратенко Олена Володимирівна,

кандидат юридичних наук, доцент
професор кафедри теорії, історії та філософії права ННПП
kgpp@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-1879-0085

ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ 90-Х РОКІВ XX СТОЛІТТЯ

Перша половина 90-х років XX століття стала періодом глибоких політико-правових та інституційних